

PRESENTACIÓ REVISTA DUODA 49

Llibreria PRÒLEG. Barcelona

NEUS DOMÍNGUEZ VILA

Jo us parlaré del que ha significat per mi el contacte amb el màster d'estudis de la diferència sexual i també amb el seminari que es recull en aquest número 49 de la revista Duoda. El Seminari s'emmarca dins del màster com a assignatura, però és obert a tothom, i representa el punt de trobada entre alumnes, i també entre alumnes i professores, cosa que s'agraeix moltíssim en un màster on pràcticament totes les assignatures són on-line.

Permeteu-me primer parlar una mica sobre la meva experiència amb el màster, i després ja parlaré més a fons sobre el seminari i la revista, en la qual estan publicades les ponències que es van fer.

Quan l'any passat, em vaig decidir a cursar alguna assignatura d'aquest màster, després de bastants anys d'haver acabat la carrera d'Història, pretenia omplir el meu temps lliure, amb l'estudi de coneixements que m'ajudessin a créixer com a persona, que m'aportessin saviesa de vida. El temps lliure del que jo disposava era molt poc, i posteriorment, quan va començar el curs, em vaig adonar de què encara era menys del que em pensava. Total, que vaig acabar fent només una assignatura i assistint al Seminari que ara es recull a la revista núm. 49 de Duoda. Mai he tingut res a veure amb el moviment feminista, el primer contacte amb aquest moviment ha estat fent aquesta assignatura, i a més, de forma on-line; en solitari, les lectures i jo. Pot ser interessant, veure de quina manera ha influït en mi, o quines coses ha despertat, aquest petit contacte.

Quan vaig començar a pensar en la meva experiència amb aquest màster, em va venir al cap una imatge: la d'una escletxa a la paret, d'on sortia llum. Com una gran vagina que donava llum, com quan es parla del naixement d'una nova vida. Era com si jo hagués estat sempre transitant al costat d'una paret fosca, i al passar pel costat de l'escletxa, m'hagués decidit a posar-hi un peu i treure el cap per mirar què hi havia a l'altre costat.

A l'altre costat m'he trobat amb saviesa. Saviesa femenina. Una saviesa escrita i envoltada de molta bellesa. M'he trobat amb una escriptura de cerca de sentit, de posar en paraules veritats profundes que feien aflorar les meves pròpies veritats, amagades dins meu durant tots aquests anys, que eren sentides, percebudes, quotidianes, però que mai havien estat posades en paraules.

Significar, nombrar aquestes sensacions, que jo percebia com a contradiccions pròpies i no compartides, per començar, ja ha sigut un autèntic alliberament. Un deixar anar l'aire....., amb la relaxació mental que suposa pensar que no sóc tan estranya. Que altres dones, des de fa molts anys, ja havien analitzat, estudiat i escrit sobre el pes que comporta per les dones viure en una societat pensada per i per als homes. Que no era tan estrany que jo, en segons quines situacions o amb segons quins comentaris, enlloc de trobar-li la gràcia, em sentís incòmoda.

El primer llibre recomanat a la bibliografia ja em va deixar bocabadada. Va ser "Un cuarto propio" de Virginia Wolf. El vaig trobar tan bonic i tan veritat...anava desgranant per què des de l'ànima i, tal com he pogut veure en molts altres escrits femenins, posar l'ànima en paraules dona un resultat molt poètic. Diuen que la veritat és crua, però la veritat femenina expressada en paraules femenines, és bella. Suposo que és així perquè l'Amor és peça clau en l'ordre simbòlic de la mare, i on hi ha amor, hi ha bellesa.

Prendre contacte amb els estudis de la diferència sexual, per mi ha significat:

Una presa de consciència en tots els àmbits. En el llenguatge, a la publicitat, en els debats, a les converses, a les pel·lícules....a tot arreu.

Un posar les coses al seu lloc. Poder separar allò que té un origen masculí i el que té un origen femení. Aquest posar les coses al seu lloc, m'ha permès:

- Per una banda valorar la tasca femenina, en el lloc en el què majoritàriament s'ha donat: el terreny privat, el de la cura de la llar i la criança i educació dels fills, amb tota la crucial importància que ostenten aquestes tasques, basades en les relacions humanes primeres, que viuen d'esquena al poder i que no es deixen significar per ell, amb tot el que engloba l'ordre simbòlic de la mare.
- Per altra banda valorar la tasca masculina, en el lloc en el què majoritàriament s'ha donat: el terreny públic, en les relacions socials, ideant un sistema polític i econòmic jerarquitzat, basat en l'exercici del poder, i que sovint, destrueix la tasca que s'està fent en el terreny privat, trencant l'ordre simbòlic de la mare i provocant sense sentits, com poden ser les guerres.

Ara quan veig les notícies prenc consciència de què allò que està passant és conseqüència d'una manera de fer que no parteix de la meva diferència sexual. I aquest posar les coses al seu lloc comporta deixar de donar crèdit a la superioritat masculina que, inconscientment, tenia integrada.

Comporta també entendre que no és possible resoldre qüestions que afecten a les relacions primeres des de l'exercici del poder o del dret.

Me n'adono, que també a nivell de conversa privada amb l'altre sexe, tot allò que té un origen femení (escriptura, filmografia, polítiques...), ha d'estar constantment justificat i ser capaç de convèncer del seu dret a existir, perquè està en tela de judici, d'un judici que compara, que ofega, que no té en compte l'alteritat.

Ara sóc conscient de la gran necessitat de pronúncia i d'escolta de la diferència, deslliurant-nos del judici i de l'opinió de l'altre. Opinió que sovint converteix la diferència femenina en una constant menor d'edat. Aquest màster m'ha donat les eines per sentir-me major d'edat.

M'ha fet valorar també a totes les meves companyes de viatge en aquesta vida. Em sento plena gaudint de la companyia d'altres dones, deixant de banda aquesta idea apresada des de la infància, de buscar en un referent masculí, la plenitud de la vida. Sempre havia tingut internament com una sensació de soledat profunda.

Gràcies, perquè mai m'he sentit tant acompanyada com ara.

EL SEMINARI (LA REVISTA):

Ara sí, em centro en el seminari que es va fer la primavera passada. El tema monogràfic va ser DESXIFRAR EL QUE SE SENT: LA CRIDA. Entesa com a un malestar intern femení, latent, que en un moment donat aflora en forma d'explosió, de crida, de malaltia,... esperant ser visible, reconegut, desxifrat. Aquesta crida va ser analitzada des de l'experiència personal de cada una de les ponents, i ara les seves exposicions les tenim publicades en el núm. 49 de la revista Duoda.

Les impressions que em vaig endur del seminari van ser:

- de Bàrbara Verzini: la força, la potència. A més em va agradar molt que en el seu discurs aparegués la figura de Carla Lonzi, perquè és una autora que en mi també va despertar moltes coses quan vaig llegir algun dels seus articles.
- De Mar Arza: la sensibilitat, la bellesa. El text de la intervenció de Mar Arza no està a la revista perquè ella així ho ha decidit. Ella sent que l'escrit no pot anar sol perquè "*...només assoleix el seu sentit amb les imatges i la veu viva que el va acompanyar a l'encontre, com si es tractés d'una performance*" (pàg.11).

Hi estic totalment d'acord. Per mi va ser una experiència transformadora, perquè inicialment el meu posat era crític, i poc a poc entre les paraules i les imatges (que altre cop em sonaven a bellesa i veritat, a ànima), em vaig anar sentint com envoltada d'un núvol que anava entrant dins meu, i vaig acabar formant part d'aquest núvol, d'aquest teixit que la Mar ens presentava de paraules i imatges. En aquell moment era percepció, era sentit, sense voluntat de passar pel sedàs del pensament. Simplement ho vaig gaudir i em va semblar preciós.

- De Marirí Martinengo: la valentia de l'anàlisi de la història vivent, sobre això hi entraré més a fons després.
- De les alumnes que hi van participar la meua sincera admiració perquè, cada una amb el seu registre, van fer una exposició fantàstica.
- Del text que es va llegir de Carmen Laforet: la impressionant veu de Sònia Urbano i, tot i que necessitaria llegir detingudament la història, em vaig quedar amb la idea de la necessitat de la protagonista de poder portar a terme els propis desitjos i experimentar i decidir per ella mateixa què era el que realment li convenia, o volia. Com una mena de "deixeu-me equivocar per poder aprendre i créixer".

Jo, que he sigut una estudiant d'història, especialment em va calar la intervenció de Marirí Martinengo. I per preparar-me aquesta presentació, em vaig preguntar:

Què buscava jo a la Història? Buscava entendre el passat per poder entendre millor el present. Buscava respostes, informació per donar sentit a la pròpia existència. Buscava arrels, conèixer el meu origen, buscava desxifrar-me.

Però enlloc d'interessar-me per la història recent, la que em tocava més de ple, el que m'interessava era submergir-me en altres formes d'entendre el món, de pensar, de sentir, i enriquir-me amb la comprensió d'altres ordres simbòlics. M'interessava especialment l'edat mitjana, dins de l'edat mitjana, la cultura popular, i dins la cultura popular, la dona. La part de la població menys tinguda en compte, del període històric menys documentat. Què esperava trobar allà que em servís per desxifrar-me a mi mateixa? La carrera en el seu moment em va donar informació i, si no hagués fet aquest màster, allà m'hagués quedat, amb uns coneixements molt interessants. Aquest màster m'ha donat la clau per començar a donar sentit a aquells coneixements i a entendre què és el que jo estava buscant allà..., tan lluny. La primera volta de clau ha estat per prendre contacte amb les meves avantpassades, des del reconeixement. Fer-les visibles. I donar reconeixement també a la meua mare, i a la seva, i a tot el seguit de mares que m'enllacen amb les dones del passat més llunyà, per fer-les visibles i per fer-me visible a mi mateixa.

La intervenció de Marirí Martinengo en el Seminari que recull la revista 49, ha donat una altra volta de clau.

La pràctica de la història vivent, en paraules de Milagros Rivera, "*sacando a la luz los nudos no resueltos de la propia historia; porque indagándolos, soltando lo no dicho, es posible encontrar las palabras que*

explican, en coherencia contigo, la experiencia femenina” (pàg.84). Penso que és un canvi de paradigma respecte a la visió de la història que s’ha tingut fins ara, brutal. I d’una valentia, admirable. La pràctica del partir de sí, ens apropa a la història en essència, la història, la vida i la forma d’encarar la vida, de cada criatura humana, que no està deslligada de la resta, perquè cada mare ensenya el món i la paraula segons el que ha viscut, i el que li ha transmès la seva mare. La història és vida, present i passada, i la portem posada.

Jo com la Marirí, també tinc una àvia silenciada que no vaig conèixer. Mai havia pensat que l’estudi històric de la meva àvia em pogués ajudar a desfer nusos interns.

El silenci prové de la meva mare, vergonya dels orígens.

La meva àvia era una dona pobre, però que amb el que podia, es feia vestits, es maquillava, es tenyia el cabell de ros, i sortia al carrer extremada, com a ella li agradava, molt diferent a la resta del poble. Davant la mort del seu fill a la quinta del biberó i la misèria de la post-guerra, el meu avi va fer un “sálvese quien pueda”, deixant-la sola amb tres filles petites. Diguem que la societat patriarcal va decidir abans que ella quin seria el seu destí, perquè alguns homes del poble van començar a deixar menjar a la porta de casa, que després es passarien a cobrar. Tal com diu Sheila Jeffreys, la meva àvia era visible com a ésser sexual i invisible com a ésser social.

Situacions gens fàcils per la meva mare que, al créixer, va optar per no tornar a veure a la meva àvia. Portes endins, el ressentiment. Portes enfora, el silenci i l’oblit.

Jo tinc un nus de bloqueig i desconfiança davant el sexe masculí, que no s’ha originat a la meva experiència vital. Però sense saber-ho, la meva mare m’ha transmès un missatge d’alerta que jo he fet meu. Aquest imperatiu de la mare, que Diana Sartori defineix com el “actua com si jo pogués estar present”, ho podríem traduir aquí com un: “actua tenint en compte el meu passat”.

Tot allò que les mares transmeten conscient o inconscientment, bo o dolent, que ens ajuda o que ens molesta, té l’origen en una experiència anterior que ha de ser tinguda en compte. Som el resultat de les experiències d’altres dones que ens han precedit. Com diu Marirí Martinengo, “*Una condensación de tiempo histórico que hace de nosotras un documento viviente*” (pàg. 91).

Quantes de nosaltres podem tenir històries femenines silenciades, en forma de nus o cert malestar en el nostre interior, esperant ser reconegudes i significades? Les portem silenciades dins de l’ànima i del cos, latents, esperant ser tingudes en compte, estudiades en el context en el qual es van donar, formant part de la veritable història, que és la història de les relacions humanes.

És possible que al descobrir-les trobem que les dones silenciades són precisament les que s'han comportat més lliurement, les que en algun moment de la seva vida no han tingut en compte les normes socials establertes. La meua àvia es va prendre la llibertat de vestir-se i pentinar-se com a ella li agradava, de no ser com la societat esperava que fos una mare de família del seu context. L'àvia de la Marirí Martinengo, amb la manca de salut va deixar de cuidar els fills, i tampoc va seguir el pla social preestablert. Tot plegat va tenir les seves conseqüències.

La preparació d'aquesta presentació m'ha coincidit en el temps amb un curs d'intel·ligència emocional que també m'ha donat llum sobre moltes coses, i curiosament he trobat paral·lelismes entre les dues matèries. No tan curiosament, ja que estem parlant de persones i d'experiències de vida, i de presa de consciència.

Presa de consciència com a persona humana, que habita en un cos de dona.

Per acabar us llegiré un poema que apareix en un llibre que m'estic llegint de l'Annie Marquier, i que m'ha semblat adient per aquest moment.

*Jo estava tancada en una petxina.
Creia que era incapaç de canviar la meua vida.*

*Llavors
vaig trobar*

*la profunditat del mar,
la bellesa del cel,
la llibertat dels ocells,
la força dels núvols,
la llum del sol,
i he sentit que tot això
era jo.*

*Jo era profunda com el mar,
bella com el cel,
lliure com els ocells,
potent com el vent,
lleugera com els núvols,
lluminosa com el sol,

i aleshores he escollit tornar a ser el que era.*